

הבורסה מסכמת את שנת תשע"ז

נורית דרור, יחידת המחקר

14 ספטמבר, 2017

306518

שוק המניות

מדדים עיקריים:

תשע"ז	תשע"ו	
-2%	-10%	ת"א-35
21%	-1%	ת"א-90
-8%	27%	ת"א-SME60
4%	21%	ת"א-צמיחה
10%	3%	ת"א טק-עילית
26%	-2%	ת"א בנקים-5
12%	10%	ת"א-נדל"ן
-9%	12%	ת"א-נפט וגז

• ירידות שערים במניות הגדולות ועליות שערים במניות הבינוניות-גדולות:

בסיכום שנת תשע"ז ירד מדד ת"א-35 בכ-2%, המשך לירידה של כ-10% בשנה הקודמת ולאחר ארבע שנים רצופות של עלייה, וזאת בהשפעת הירידה החדה במניות הפארמה – טבע (כ-61%), מיילן (כ-18%), ופריגו (כ-13%).

הרפורמה במדדי המניות שיצאה לדרך ב-9 בפברואר 2017 ובמסגרתה ירד המשקל המקסימלי למניות הגדולות במדד מכ-10% לכ-7%, יצרה מדד מאוזן יותר ולכן לירידות השערים החדות במניות הפארמה היתה השפעה מתונה יחסית.

מאידך, מדד ת"א-90 עלה בכ-21% השנה וזאת בהשפעת מניות הנדל"ן שממשיכות ליהנות מהריבית הנמוכה במשק והמניות הדואליות הנסחרות גם בארה"ב.

• ירידות שערים במניות הבינוניות-קטנות:

מדד ת"א-SME60 שזינק בשנת תשע"ו בכ-27% בזכות המניות הדואליות ומניות הנדל"ן הכלולות בו, ירד השנה בכ-8% עקב השפעתן של מניות הביומד שמשקלן במדד מגיע כיום לכ-23% וצנחו השנה בכ-24%.

• עליות שערים במניות הבנקים, הנדל"ן ובמניות טק-עילית:

בתשע"ז זינק מדד ת"א בנקים-5 בכ-26% והגיע בסוף תשע"ז לשיא כל הזמנים, בין היתר, בזכות עלייה ברווחיות הבנקים; מניות הנדל"ן ממשיכות לעלות גם השנה ב-12%, ומניות טק-עילית שעלו בכ-10% השנה נהנות מהעליות בארה"ב.

הושקו שני מדדי מניות חדשים:

- ברבעון השלישי של תשע"ז (ב-7 במאי 2017) השיקה הבורסה שני מדדים חדשים: ת"א-SME150 ות"א-רימון:
- מדד ת"א-SME150 כולל את כל המניות שבמדדי ת"א-90 ות"א-SME60.
- מדד ת"א-רימון כולל את כל המניות העומדות בקריטריונים מחמירים (כיום 225 מניות) ויכולות להיכלל במדדי הדגל של הבורסה.

מחזורים יומיים (במיליוני שקלים):

תשע"ז	תשע"ו	% שינוי בתשע"ז	
1,450	1,320	10%	מניות כולל תעודות סל
1,115	975	14%	מניות ללא תעודות סל

- המחזור היומי הממוצע בשוק המניות (כולל תעודות סל על מדדי מניות) – הסתכם בכ-1.5 מיליארד שקל בתשע"ז, גבוה בכ-10% מהמחזור הממוצע בשנה הקודמת. ערב הרפורמה – 9.2.2017 - נשבר שיא של 6.5 שנים במחזורי המסחר בבורסה, ונרשם מחזור ענק בהיקף של כ-12 מיליארד שקל.
- המחזור היומי הממוצע במניות ללא תעודות סל – 1.1 מיליארד שקל בתשע"ז, גבוה בכ-14% מהמחזור הממוצע בשנה הקודמת.

- **מכירות בעלי עניין:** הרפורמה במדדי הבורסה והצורך לעמוד בדרישות חוק הריכוזיות, הביאו את בעלי העניין למכור מניות לציבור בשנה האחרונה בסכום של כ-6 מיליארד שקל.
- **משקיעי חוץ רכשו מניות נטו** בסך כ-4 מיליארד שקל ברבעון השני והשלישי של תשע"ז, לאחר מכירות בסך כ-3 מיליארד שקל ברבעון הראשון של השנה.

גיוסי הון/חברות חדשות:

הנפקות והקצאות של מניות (במיליוני שקלים):

תשע"ז	תשע"ו	
9,900	7,700	גיוס בתל-אביב
2,842 (14 חברות)	77 (2 חברות)	מזה: ע"י חברות חדשות (מספר חברות חדשות)
2,220	54,635 ⁽¹⁾	גיוס בחו"ל

(1) כולל 50 מיליארד שקל שגייסה "טבע" למימון רכישת הפעילות הגרית של Allergan plc.

- **גל הנפקות ראשוניות הביא לעלייה חדה בהיקף הגיוסים במניות בתל-אביב:** כ-9.9 מיליארד שקל גויסו בהנפקות והקצאות פרטיות של מניות בתשע"ז, לעומת כ-7.7 מיליארד שקל בשנה הקודמת. **חברות הנדל"ן ממשיכות לבלוט גם השנה עם גיוס המהווה כ-30% מהסכום שגויס בשוק המניות, וכ-40% בשנה הקודמת.**
- **לעלייה החדה השנה תרם גל ההנפקות הראשוניות (IPO)** שבמסגרתו גויסו כ-2.8 מיליארד שקל ע"י 14 חברות חדשות- יותר ממספר החברות החדשות בארבע השנים האחרונות יחד.

להלן רשימת החברות החדשות-עיסוקן ושווין לאחר ההנפקה:

שווי החברה לאחר ההנפקה (במיליוני שקלים)	תחום עיסוק	החברה
1,649	ייזום, פיתוח, הקמה ותפעול של תחנות כח ומתקני ייצור חשמל בישראל	או.פי.סי (איי.סי.פאואר ישראל)
1,160	מחזיקה 9.25% משדות הגז "תמר" ו"דלית"	תמר פטרוליום
1,001	פיתוח, ייצור ושיווק מערכות מוטסות לא מאויישות, מערכות אלקטרואופטיות ותקשורת	אירונאוטיקס (הצעת מכר)
560	שירותי לוגיסטיקה והפצה של תרופות ואביזרים רפואיים	נובולוג (הצעת מכר)
468	ייזום פרוייקטים לבנייה למגורים ובהקמה ותפעול של מכוני טיהור שפכים	מנרב פרוייקטים
398	שירותים לוגיסטיים ע"י מסופי מכולות ומטענים	אוברסיז (הצעת מכר)
363	רכישה, החכרה ומכירת מטוסי נוסעים ומטען	גלובל כנפיים (ציבור והצעת מכר) ⁽²⁾
334	פיתוח, ייצור מכירה ותחזוקה של ציוד תקשורת	טלרד נטוורקס
321	ניהול תיקי השקעות, קרנות נאמנות ובנקאות להשקעות	מור השקעות
319	קרן השקעות במקרקעין (REIT) המשקיעה בנדל"ן מניב	מניבים ריט
264	הקמת פרוייקטי תשתית, אנרגיה, ואיכות הסביבה	לסיכו
198	פיתוח טכנולוגיה לאגירת אנרגיה חום	ברנמילר ⁽¹⁾
150	נדל"ן מניב מסחרי בארה"ב	מדיפאואר (חברה זרה)
139	חיפושי נפט וגז בחו"ל	רציו פטרוליום יהש

(1) הנפקה עפ"י כללי הרישום לחברות מו"פ.

(2) הנפקת מניות ראשונה של החברה, לפני כן נסחרו רק אג"ח של החברה.

- **חברה חדשה שנכנסה דרך חברת מעטפת:**
ביוני 2017 הושלמה הכנסת פעילות בית ההשקעות **הלמן אלדובי** לחברה הבורסאית "סוהו נדל"ן".
- **חברות דואליות חדשות:**
 - בתשע"ז נרשמו למסחר בתל-אביב **שתי חברות דואליות חדשות:** חברת התרופות **אורמד** הנסחרת בנאסד"ק - שביצעה רישום כפול, וחברת הנדל"ן **מירלנד** הנסחרת בלונדון (AIM) – שרשמה את מניותיה למסחר גם בתל-אביב, שלא במסגרת הרישום הכפול, במסגרת הסדר חוב.
- **שתי חברות שנסחרו בבורסה בתל-אביב נרשמו למסחר מקביל בבורסת הנאסד"ק:**
 - חברת הביומד **תראפיקס** המפתחת תרופות מקנאביס ושמןיותיה נסחרות בתל-אביב משנת 2005, ביצעה הנפקת מניות ראשונה בארה"ב וגייסה כ-44 מיליון שקל, ורשמה את מניותיה למסחר מקביל בנאסד"ק, החל במרץ.
 - חברת הטכנולוגיה **פורסייט**, שמניותיה נסחרות בתל אביב מתחילת שנת 2016, רשמה את מניותיה למסחר מקביל בנאסד"ק החל ביוני.
- חברת הביומד **סלקט ביו** שמניותיה נסחרות במקביל בנאסד"ק, מחקה את מניותיה מהמסחר בתל-אביב לקראת סוף תשע"ז.
לאחרונה הודיעו ארבע חברות דואליות – בינדווקס, מנקינד, סלזיון וסרגון – על כוונתן למחוק את מניותיהן מהמסחר בתל-אביב בחודשים הקרובים.

כיום נסחרות בתל-אביב 63 חברות שמניותיהן נסחרות גם בארה"ב או באירופה.

שוק איגרות החוב

מדדים עיקריים:

תשע"ז	תשע"ו	
		אג"ח חברות:
4.5%	3.6%	צמוד מדד
5.5%	5.8%	תל בונד-תשואות
6.5%	4.2%	תל בונד-שקלי
7.0%	5.5%	תל בונד תשואות-שקלי (1)
4.0%	5.6%	צמוד מט"ח
		אג"ח ממשלתי:
0.5%	2.6%	צמוד מדד
2.0%	3.7%	שקלי – ריבית קבועה

(1) המדד הושק ב-15.11.2015.

- לנוכח הריבית הנמוכה ועל מנת להשיג תשואות גבוהות יותר – **ממשיכים המשקיעים להעדיף השקעה באג"ח חברות על פני השקעה באג"ח ממשלתיות:**
- בתשע"ז נרשמו עליות שערים של עד כ-5.5% במרבית מדדי איגרות החוב חברות, כשמדד **תל בונד-שקלי** בלט בעלייה של כ-6.5% לעומת עלייה מתונה של כ-2.0% באג"ח ממשלתיות שקליות בריבית קבועה, וזאת על רקע שיעור הריבית במשק שנושק לאפס מזה כשנתיים וחצי.
 - מדד **תל בונד תשואות-שקלי** מוביל בעלייה של **7.0%** בתשע"ז, וזאת כ"פיצוי" על דירוג איגרות החוב הכלולות בו - דירוג "מעלות" (BBB-) עד (A) או "מידרוג" (Baa3) עד (A2).
 - גם באיגרות חוב צמודות המדד נשאו איגרות חוב חברות תשואה (כ-4.5%) גבוהה משמעותית מזו שהשיגו איגרות החוב הממשלתיות (שעלו בכחצי אחוז).

מדדים חדשים – הבורסה השיקה בתשע"ז 8 מדדי תל-בונד חדשים:

- מדד **תל בונד-גלובל** – המדד הושק ביולי 2017 והוא כולל איגרות חוב שיקליות בריבית קבועה של חברות זרות ללא זיקה לישראל הנסחרות בבורסה. במדד נכללות איגרות חוב בעלות דירוג (A-) בדירוג מעלות או (A3) בדירוג מדרוג, לפחות. תקרת המשקל לכל סדרת אג"ח במדד - 6%. במדד כלולות כיום 25 איגרות חוב בשווי של כ-14.5 מיליארד שקל.
- מדד **תל בונד שקלי-50** - המדד הושק באוגוסט 2017 והוא כולל 50 סדרות האג"ח הגדולות ביותר שהונפקו על-ידי חברות שהתאגדו בישראל או על ידי חברות זרות בעלות זיקה לישראל והנכללות במדד תל בונד-שקלי. במדד נכללות איגרות חוב בעלות דירוג בדירוג גבוה, בהתאם לקריטריון הדירוג של האג"ח

הכלולות במדד תל בונד-שקלי (-A) ועד (AAA). תקרת המשקל לכל סדרת אג"ח במדד - 3%. שווי איגרות החוב הכלולות כיום במדד כ-53 מיליארד שקל.

- בשבוע המסחר האחרון של תשע"ז השיקה הבורסה **6 מדדי תל-בונד לפי תקופות לפידיון**: שלושה מדדי תל בונד-צמודות לתקופות 0-3, 3-5, ו-15-5 שנה - תקרת המשקל לכל סדרת אג"ח במדד - 5%, ושלושה מדדי תל בונד-שקלי לאותן תקופות - תקרת המשקל לכל סדרת אג"ח במדד - 6%.

מחזורים יומיים (במיליוני שקלים):

תשע"ז	תשע"ו	% שינוי בתשע"ז
2,680	2,675	0%
1,000	1,045	-4%
865	825	5%
3,680	3,720	-1%

- נמשכת העלייה במחזורי המסחר באג"ח חברות:

מחזור המסחר באג"ח חברות ללא תעודות סל המשיך לעלות זו השנה הרביעית והגיע לשיא בסך כ-865 מיליון שקל ביום במוצע בתשע"ז לעומת כ-825 מיליון שקל ביום במוצע בתשע"ו. ב-18 במאי 2017, ערב העדכון החצי-שנתי של מדדי התל-בונד, נקבע מחזור ענק במסחר באגרות חוב בבורסה בסך כ-9.3 מיליארד שקל - מתוכם כ-6.4 מיליארד שקל באג"ח חברות.

הנפקות והקצאות של אג"ח חברות (במיליוני שקלים):

תשע"ז	תשע"ו
56,280	66,230
7,060 (13 חברות)	2,894 (9 חברות)
3,285	4,155
59,565	70,385

- בשנת תשע"ז נמשך גל גיוסי האג"ח וגיוסו כ-56 מיליארד שקל ע"י הסקטור העסקי בהנפקות והקצאות פרטיות של אג"ח לציבור לאחר גיוס בהיקף של כ-66 מיליארד שקל בשנת תשע"ו. יצוין כי הגיוס בתשע"ו כולל סכום ענק בסך כ-16.6 מיליארד שקל שגויסו בספטמבר שנת 2016 (ערב ראש השנה). בשנה הקלנדרית 2017 צפוי הגיוס באג"ח חברות לשבור את השיא שנקבע בשנת 2016.

להלן מאפייני הגיוס העיקריים בתשע"ז:

❖ **גיוסי הסקטור הריאלי הסתכמו בכ-49 מיליארד שקל** (מזה כ-7 מיליארד שקל ע"י 12 חברות חדשות) - גבוה בכ-6% לעומת הסכום שגויס בשנה הקודמת. סכום זה מהווה כ-87% מסך גיוס החברות באמצעות אג"ח לציבור בתל-אביב בתשע"ז לעומת כ-70% בשנה הקודמת. מרבית הסכום מיועד לפירעון אג"ח סחיר השנה ובשנה הבאה, ומקצתו למחזור חוב לא סחיר ולהרחבת פעילות החברות. ענף הנדל"ן ממשיך לבלוט בתשע"ז עם גיוס בסך כ-25.5 מיליארד שקל - כ-45% מסך הגיוס ע"י חברות הסקטור הריאלי לעומת כ-35% בשנה הקודמת.

❖ **גיוסי הסקטור הפיננסי הסתכמו בכ-7 מיליארד שקל** בתשע"ז לעומת כ-20 מיליארד שקל בתשע"ו (מהם כ-5.5 מיליארד שקל באג"ח COCO), סכום המהווה כ-13% מסך גיוס החברות באמצעות אג"ח לציבור בתל-אביב השנה לעומת כ-30% בשנה הקודמת.

❖ **13 חברות ביצעו הנפקה ראשונה בבורסה - בשוק איגרות החוב, וגייסו כ-7.1 מיליארד שקל** מהציבור:

- שתי חברות חיפושי נפט וגז - תמר פטרוליום (כ-2.3 מיליארד שקל), ונאוויטס מימון (כ-0.5 מיליארד שקל).
- עשר חברות נדל"ן מניב אמריקאיות גייסו כ-4.2 מיליארד שקל: וורטון פרופרטיז (898 מיליון שקל), אנקור פרופרטיס (517 מיליון שקל), נמקו ריאליטי (451 מיליון שקל), וו.טי.גי' (410 מיליון שקל), ווטרטון (407 מיליון שקל), נובל אסטס (360 מיליון שקל), צ'וזן נכסים (348 מיליון שקל), יו.איי.אר.סי וסאותרן פרופרטיז (276 מיליון שקל כ"א), וקורנרטון (274 מיליון שקל).
- חברת אשראי חוץ בנקאי - אורשי (57 מיליון שקל).

חברה נוספת - יבואנית הרכב יוניברסל מוטורס ביצעה הצעת רכש חליפין מלאה לבעלי איגרות החוב של חברת הבת "יו.טי.אס", ורשמה את איגרות החוב שלה לראשונה למסחר בבורסה.

❖ גיוס באג"ח שקלי בריבית קבועה הסתכם בכ-29 מיליארד שקל בתשע"ז (לעומת כ-33 מיליארד שקל בתשע"ו) היווה גם השנה כמחצית הסכום שגויס מהציבור. הגיוס באג"ח צמוד מדד ירד והסתכם בכ-18 מיליארד שקל בתשע"ז (לעומת כ-31 מיליארד שקל בתשע"ו) והיווה כ-32% הגיוס בשנה זו לעומת כ-47% בשנה הקודמת. הגיוס באג"ח צמוד דולר עלה והסתכם בכ-9 מיליארד שקל בתשע"ז (לעומת כ-2 מיליארד שקל בתשע"ו), סכום המהווה כ-17% מהגיוס בשנה זו לעומת כ-3% בלבד בתשע"ו.

- סכום נוסף בסך כ-3.5 מיליארד שקל גויס באמצעות אג"ח למשקיעים מוסדיים במסגרת רצף מוסדיים ונ.ש.ר בתשע"ז לעומת גיוס בסך כ-4 מיליארד שקל בשנה הקודמת.

הנפקות אג"ח מובנות:

באוגוסט 2017, לראשונה ממרץ 2010 הונפקו אג"ח מובנות - חברת דולר טריפל איי גייסה כ-434 מיליון שקל בהנפקת אג"ח צמוד דולר מגובה בפיקדונות דולריים בבנקים מקומיים, בדירוג מעלות AAA.

הנפקות אג"ח ממשלתי ברוטו (במיליוני שקלים):

תשע"ו	תשע"ז	סה"כ
47,540	44,665	

- בסיכום תשע"ז גייס האוצר כ-45 מיליארד שקל, מהם כ-30.5 מיליארד שקל באג"ח שקלי, והשאר באג"ח צמוד מדד. משרד האוצר ביצע בינואר 2017 הנפקת ענק של אג"ח באירופה וגייס כ-2.25 מיליארד אירו באמצעות שתי סדרות אג"ח ובריביות הנמוכות ביותר במטבע אירו: 1.5 מיליארד אירו גויסו באמצעות אג"ח ל-10 שנים בריבית קופון 1.5%, ו-0.75 מיליארד אירו גויסו באמצעות אג"ח ל-20 שנה בריבית קופון 2.375%.

שוק הנגזרים

מחזורים יומיים (באלפי יחידות):

תשע"ז	תשע"ו	% שינוי בתשע"ז
104	109	-5%
32	35	-9%
57	48	19%

- בתשע"ז נמשכה הירידה בפעילות באופציות החודשיות על מדד ת"א-35, מגמה שהחלה אשתקד, וזאת בשונה מהפעילות בנכס הבסיס. המחזור באופציות החודשיות על מדד ת"א-35 שהסתכם בכ-104 אלף יחידות ביום בתשע"ז, נמוך בכ-5% מהמחזור הממוצע בשנת תשע"ו.
- גם באופציות השבועיות על מדד ת"א-35 חלה ירידה בפעילות ונסחרו כ-32 אלף יחידות ביום בממוצע בתשע"ז, נמוך בכ-9% מהמחזור הממוצע בשנת 2016. ב-9.8.2017 נרשם מחזור שיא במסחר באופציות השבועיות על מדד ת"א-35 ונסחרו 139,446 אופציות וזאת על רקע העלייה בסטיית התקן.
- באופציות הדולריות נסחרו כ-57 אלף יחידות ביום בממוצע בשנת תשע"ז, מחזור גבוה בכ-19% מהמחזור הממוצע בשנת תשע"ו. לעלייה בפעילות באופציות אלה השנה תרמה התנודתיות בשער הדולר ביחס לשקל – שירד בכ-7% עד סוף יוני 2017, חרף רכישות דולרים ע"י בנק ישראל, ולאחר מכן עלה בכ-1.5% לשער של כ-3.54 שקל בסוף תשע"ז.

תעודות סל

- בתשע"ז הונפקו 10 תעודות סל חדשות: 3 תעודות על מדדי מניות ת"א-SME60 ות"א-SME150, 3 תעודות על מדדים ענפיים בארה"ב, 3 תעודות על מדד MSCI WORLD ותעודה משולבת מדדים. כיום נסחרות בבורסה 672 תעודות סל ו-21 תעודות מטבע.

הציבור מעדיף ניהול השקעות אקטיבי על פני ניהול פאסיבי - מוכר תעודות סל ורוכש קרנות נאמנות על מדדי מניות ומדדי אג"ח מקומיים:

רכישות/מכירות של תעודות סל ע"י הציבור (במיליוני שקלים):
(נתוני בנק ישראל)

תשע"ו	תשע"ז	
180	-5,715	תעודות סל על מדדי מניות בת"א
-2,560	-330	תעודות סל על מדדי מניות בחו"ל
-1,420	-2,420	תעודות סל על מדדי אג"ח בת"א
-7,120	-1,565	תעודות מטבע

יצירות/פדיונות בקרנות הנאמנות (במיליוני שקלים):

תשע"ו	תשע"ז	
2,850	4,760	קרנות המשקיעות במניות בתל-אביב
-10,875	11,580	קרנות המשקיעות באיגרות חוב בתל-אביב
-3,975	-4,610	קרנות שקליות
-10,340	-4,135	קרנות כספיות
-3,015	-165	קרנות המשקיעות בחו"ל

- בתשע"ז הציבור מכר תעודות סל על מדדי מניות בסך כ-5.7 מיליארד שקל, ורכש קרנות נאמנות מנייתיות בסך כ-4.8 מיליארד שקל.
- כמו כן, הציבור מכר תעודות סל על מדדי אג"ח בסך כ-2.4 מיליארד שקל נטו בשנת תשע"ז, ורכש קרנות המשקיעות באג"ח בהיקף של כ-11.5 מיליארד שקל נטו. יצוין כי יצירות ענק אפיינו את הקרנות המשקיעות באג"ח חברות - סך היצירות בקרנות אלה מגיע לכ-17.5 מיליארד שקל בתשע"ז, ואילו בקרנות המשקיעות באג"ח ממשלתי נרשמו פדיונות נטו בסך כ-6 מיליארד שקל נטו.
- במחצית השנייה של תשע"ז התחדשו רכישות הציבור של תעודות סל על מדדי מניות בחו"ל לאחר הפסקה בת שנה והסתכמו בכ-1.4 מיליארד שקל נטו, לאחר מכירות סך כ-1.7 מיליארד שקל נטו במחצית הראשונה של תשע"ז ומכירות בסך כ-2.6 מיליארד שקל בתשע"ו. בסיכום תשע"ז הסתכמו המכירות בתעודות סל אלה בכ-0.3 מיליארד שקל נטו, בדומה לפדיונות שבקרנות הנאמנות המשקיעות בחו"ל.

מחזורים יומיים (במיליוני שקלים):

תשע"ו	תשע"ז	
345	335	תעודות סל על מדדי מניות
26%	23%	% ממחזור המסחר במניות
220	135	תעודות סל על מדדי אג"ח
21%	14%	% ממחזור המסחר באג"ח לא ממשלתי

- **מחזור המסחר היומי בתעודות סל על מדדי מניות** שהסתכם בכ-335 מיליון שקל בשנה שהסתיימה, נמוך בכ-3% מהמחזור הממוצע בשנת תשע"ו. חלקו של המחזור בתעודות סל אלה מסך המחזור במניות ירד מכ-26% בתשע"ו לכ-23% בשנת תשע"ז.
 - **מחזור המסחר היומי בתעודות סל על מדדי אג"ח** ירד בשיעור חד והסתכם בכ-135 מיליון שקל בתשע"ז, נמוך בכ-39% מהמחזור הממוצע בשנת תשע"ו. חלקו של המחזור בתעודות סל אלה מסך המחזור באיגרות חוב לא ממשלתיות ירד אף הוא מכ-21% בתשע"ו לכ-14% בשנת תשע"ז.
- לירידה במחזורי המסחר בתעודות סל השנה, בהמשך למגמה משנה שעברה, תרמה עליית חלקם של המשקיעים המוסדיים מסך המחזיקים בתעודות סל, במקביל לירידת חלקו של הציבור, כפי שעולה מנתוני האוצר. ירידת חלקו של הציבור לוותה במכירות מאסיביות של תעודות סל על ידו – מגמה שהחלה לפני כשנתיים.